

รายงานการวิจัย

การศึกษาะบ้านาฏยประคิษย์ พื้นบ้านภาคใต้

ราตรี ศรีสุวรรณ*

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นาฏศิลป์ เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไทย ได้เจริญและพัฒนามาเรื่อย ๆ ตามลำดับ จัดเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติที่เป็นมรดกตกทอดมาแต่อดีตที่สืบทอดมาเป็นเวลานานและพัฒนาต่อมาถึงปัจจุบัน ซึ่งมีทั้งนาฏศิลป์ที่เป็นแบบแผนชั้นสูงซึ่งได้ขัดเกล่าอย่างประณีต โดยยึดถือแบบแผนในวงและสืบทอดต่อไปนอกวง เช่น โขน ละครรำประเภทต่างๆ นอกจากนั้นยังมีนาฏศิลป์พื้นเมืองที่เป็นศิลปะท้องถิ่นต่างๆ ซึ่งการแสดงดังกล่าวจะแสดงให้เห็นวิถีชีวิตในการดำรงชีพของคนแต่ละภาคนั้น

การแสดงพื้นบ้านภาคใต้ ได้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ การแสดงพื้นบ้านที่นิยมเล่นของกลุ่มไทยพุทธ ได้แก่ โขน หนังตะลุง ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งคือการแสดงพื้นบ้านที่นิยมเล่นของกลุ่มไทยมุสลิม ได้แก่ ร้องเงิง ดาระ ซัมเปงลีละ นอกจากนั้นยังมีชาวไทยเชื้อสายจีนที่นำการแสดงไทเก๊กมาเผยแพร่ ปัจจุบันสถานศึกษาได้สนับสนุนส่งเสริมให้มีการสืบทอดศิลปะด้านการแสดง ทั้งการแสดงที่เป็นแบบแผน ซึ่งบูรพคณาจารย์ทางด้านนาฏศิลป์ได้ประดิษฐ์ท่ารำไว้อย่างงดงาม รวมทั้งการแสดงประเภทระบำ รำ ฟ้อน ที่ประดิษฐ์ขึ้นใหม่ โดยนำวิถีชีวิตของแต่ละท้องถิ่นมาเป็นแนวคิดในการประดิษฐ์ท่ารำเพื่อแสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์แต่ละท้องถิ่น เช่น ฟ้อนสาวไหมของภาคเหนือ โปงลางของภาคอีสาน ระบำทำนาของภาคกลาง และระบำบาติกของภาคใต้ เพื่อสนองต่อความต้องการในการแสดงออกของเยาวชนแต่ละระดับในแต่ละภูมิภาค

* อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชานาฏศิลป์และการละคร คณะศิลปกรรมศาสตร์
สถาบันราชภัฏสงขลา

ระบำหนังตะลุง สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช

ระบำมิดย้อม สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช

รวมทั้งภาครัฐได้มีการส่งเสริมให้จัดกิจกรรมด้านการแสดงแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างภาค

งานมหกรรมวัฒนธรรมแห่งชาติ จัดเป็นงานที่เปิดโอกาสให้มีการแสดงดนตรี นาฏศิลป์ การแสดงพื้นบ้านของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดจากภาคต่าง ๆ ได้ปรับปรุงพัฒนาให้มีกิจกรรมหลากหลายมาตามลำดับ เริ่มจัดงานมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529 จนถึงปัจจุบัน รวม 17 ครั้ง (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ 2546 : 12) งานมหกรรมวัฒนธรรมพื้นบ้านที่จัดขึ้นแต่ละครั้ง นับเป็นแรงบันดาลใจที่สำคัญกระตุ้นให้นักศึกษาและคณาจารย์ร่วมกันสร้างสรรค์งานด้านการแสดง โดยได้มีการสืบค้นข้อมูลที่แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นของตนมานำเสนอในรูปแบบของระบำ รำ ฟ้อน นำไปแสดงแลกเปลี่ยนกันระหว่างสถาบันต่าง ๆ ในแต่ละภูมิภาค เพื่อแสดงศักยภาพของนักศึกษาและอาจารย์ในสถาบันที่ผลิตนักศึกษาสาขานาฏศิลป์ การแสดงดังกล่าวได้มีการพัฒนารูป

แบบที่หลากหลาย นับเป็นการเปิดโลกทัศน์ให้กับนักศึกษาที่ไปร่วมแสดง ครู อาจารย์ที่ควบคุมการแสดงได้เก็บเกี่ยวประสบการณ์นำมาเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์พัฒนางานด้านการแสดงให้ดียิ่งขึ้นเรื่อยๆ ไป รวมทั้งการแสดงจากต่างประเทศเพื่อนบ้านแถบเอเชียที่มีรูปแบบการแสดงและวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกัน และประเทศฝั่งตะวันตกที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน นับเป็นสิ่งสำคัญที่จุดประกายความคิดให้สามารถสร้างงานด้านการแสดงรับใช้สังคมในภูมิภาคของตนเองได้อย่างมีศักยภาพสำหรับสถาบันราชภัฏสงขลา นอกจากนี้ได้มีโอกาสร่วมเป็นเจ้าของภาพจัดการแสดงมหกรรมวัฒนธรรมพื้นบ้านถึง 2 ครั้งแล้ว ในการแสดงแต่ละครั้งยังได้รับโอกาสให้เป็นตัวแทนของภาคได้ไปร่วมแสดงเกือบทุกครั้ง ทำให้นักศึกษาแต่ละรุ่นมีความภาคภูมิใจและเตรียมตัวฝึกซ้อมการแสดงอย่างเต็มกำลังความสามารถ สำหรับการแสดง

ระบำอาสน์นระโยคะ สถาบันราชภัฏสงขลา

มหกรรมวัฒนธรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 17 ซึ่งจัดขึ้นที่จังหวัดหนองคาย สถาบันฯ ได้รับเชิญให้นำการแสดงโนรา ร่องเง็ง ซึ่งเป็นการแสดงแบบดั้งเดิมของภาคใต้ ระบำอวลโลกิเตศวร ระบำชนไก่ ระบำบาติกและระบำตารีบุงก ซึ่งเป็นระบำนาฏยประดิษฐ์ของสถาบันราชภัฏสงขลา การไปร่วมแสดงงานดังกล่าวแต่ละครั้งได้รับการชื่นชมเสมอมา ซึ่งนับเป็นเกียรติประวัติของสถาบันและนักศึกษาที่ไปร่วมงาน

สถาบันราชภัฏสงขลา เป็นสถาบันอุดมศึกษาท้องถิ่น ที่ดำเนินภารกิจด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ได้จัดให้ทีมงานวัฒนธรรมสัมพันธ์เป็นประจำทุกปี เป็นระยะเวลาร่วม 20 ปี จากคำกล่าวของเลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏ ในพิธีเปิดงานวัฒนธรรมสัมพันธ์ 2542 ณ สถาบันราชภัฏสงขลา วันอาทิตย์ที่ 8 สิงหาคม 2542 ความว่า

กิจกรรมทางวัฒนธรรมที่จัดขึ้นประกอบด้วย การประกวดกิจกรรมทางวัฒนธรรม การสาธิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากหัตถกรรมพื้นบ้าน การจัดเทศกาลอาหารพื้นบ้าน การออกร้านจำหน่ายสินค้า กีฬาพื้นบ้าน การแสดงดนตรี การแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน 4 ภาค การแสดงของเยาวชนในจังหวัดสงขลาและจังหวัดใกล้เคียง การแสดงพื้นบ้านของศิลปินแห่งชาติ การแสดงของประเทศเพื่อนบ้าน คือ ประเทศสหพันธรัฐมาเลเซีย และประเทศสาธารณรัฐอินโดนีเซีย

จากคำกล่าวของ ฯพณฯ พล.ต.สนั่น ขจรประศาสน์ รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ในพิธีเปิดงานวัฒนธรรมสัมพันธ์ พ.ศ. 2542 วันอาทิตย์ที่ 8 สิงหาคม 2542 ณ สถาบันราชภัฏสงขลา มีความชื่นชมสภาสถาบันราชภัฏ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันราชภัฏสงขลา ที่ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการอนุรักษ์ ทำนุบำรุงและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมของชาติ ทั้งในด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น ความสัมพันธ์เชื่อมโยงของวัฒนธรรมระหว่างภูมิภาค และแม้ในด้านความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมนานาชาติ และอีกตอนหนึ่งกล่าวว่า สถาบันราชภัฏในฐานะสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มีความผูกพัน คลุกคลีใกล้ชิดกับท้องถิ่น สามารถจะนำ

หลักวิชาการและหลักการศึกษาทันมวลเก็บเกี่ยวประโยชน์จากภูมิปัญญาดังกล่าว ทั้ง ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาชาติ และภูมิปัญญาสากลทั้งโดยส่วนย่อย ทั้งโดยองค์รวมมาศึกษาค้นคว้าวิจัย ทั้งเพื่อการอนุรักษ์ ทำนุบำรุงและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม เพื่อยืนยันความเป็นเอกลักษณ์ของชาติประการหนึ่ง และเพื่อนำเอาภูมิปัญญาดั้งเดิมมาสืบสานและสร้างสรรค์ภูมิปัญญาไทย เพื่อการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพและสร้างสรรค์สังคมไทยให้ดีขึ้นไปทุก ๆ ด้าน

พฤทธิ์ ศุภเศรษฐศิริ (2545 : 6) ได้กล่าวไว้ในวารสารสถาบันวิจัยศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ความว่า จากปรากฏการณ์เท่าที่ผ่านมาในช่วงระยะสามทศวรรษ งานนาฏศิลป์ไทยกลุ่มระบำรำฟ้อน ดูจะมีชีวิตหรือเกิดการเปลี่ยนแปลงมากกว่ากลุ่มละครไทย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเรียนการสอนที่เปิดสอนกันมากขึ้น รวมทั้งความต้องการของสังคมบริโภคที่ยังคงใช้ งานกลุ่มระบำรำฟ้อนเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคม อีกทั้งอาจเป็นเพราะขนาดของกลุ่มระบำรำฟ้อนเป็นงานขนาดเล็กกว่างานละคร จึงง่ายต่อการสร้างสรรค์หรือพัฒนาขึ้นใหม่ ด้วยเหตุนี้จึงเป็นเหตุให้เกิดการสร้างสรรค์งานในกลุ่มระบำรำฟ้อนขึ้นใหม่ ทั้งส่วนที่เป็นงานอันอาศัยลีลารูปแบบการรำรำแบบมาตรฐาน และงานที่พัฒนาจากนาฏศิลป์พื้นบ้าน

สถาบันราชภัฏในภาคใต้ โดยเฉพาะสถาบันที่เปิดสอนวิชาเอกนาฏศิลป์มีการเรียนการสอนให้นักศึกษาและอาจารย์คิดประดิษฐ์ท่ารำที่แสดงออกถึงเอกลักษณ์ในท้องถิ่น มีการเก็บข้อมูลภาคสนามนำมาเป็นแนวคิดในการประดิษฐ์ท่ารำ นำองค์ประกอบของระบำด้านต่าง ๆ เช่น แนวคิด รูปแบบหรือวิธีแสดง การแต่งกาย วงดนตรี เพลงประกอบ ตลอดจนอุปกรณ์ประกอบการแสดง ซึ่งระบำต่าง ๆ ที่สถาบันการศึกษาได้ประดิษฐ์ขึ้นนั้น ได้รับความนิยมแพร่หลาย นำไปแสดงในโอกาสต่าง ๆ อยู่เนือง ๆ

ระบำชาติ สถาบันราชภัฏสงขลา

ระบำซีหนอร่อนรำ สถาบันราชภัฏสงขลา

นอกจากด้านการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาแล้ว ด้านการท่องเที่ยวยังส่งผลต่อการพัฒนารูปแบบการแสดง ดังที่ วิริยาภา ช่างเรียน (อ้างถึงในสุริย์ บุญญาณรงค์ 2539 : 16) ได้เขียนบทความเรื่องผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อรูปแบบของศิลปวัตถุ ขนบธรรมเนียมประเพณี และนาฏศิลป์ โดยได้กล่าวว่า การท่องเที่ยวมีส่วนช่วยอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปกรรมและวัฒนธรรมเดิมมิให้สูญไป และมีการสืบทอดฝีมือเพราะจำเป็นต้องอาศัยช่างฝีมือที่มีความชำนาญและมีความสามารถทั้งในด้านการเลียนแบบของเดิม หรือสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ขึ้นมา แต่อย่างไรก็ตามศิลปกรรมและวัฒนธรรมเหล่านี้ มักดำเนินไปโดยตกอยู่ภายใต้ อิทธิพลของความต้องการของ นักท่องเที่ยว ซึ่งมีผลทำให้การเปลี่ยนแปลงรูปแบบและวิธีการทำเพื่อเอาใจลูกค้า นอกจากนี้การผลิตในจำนวนมาก ๆ ก็มีส่วนทำให้มาตรฐานทางศิลปวัฒนธรรมด้อยลง บทความได้เสนอว่าบทบาทของรัฐจะมีส่วนช่วยเหลือได้มาก ในการที่จะกำหนดแนวทางอนุรักษ์และพัฒนาให้ศิลปกรรมและวัฒนธรรมดำรงอยู่และส่งผลต่อเศรษฐกิจ จากผลการวิจัยสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลด้านการท่องเที่ยว (เอกสารสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ ม.ป.ป. : 12) ได้กำหนดให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็น 1 ใน 4 กลยุทธ์เชิงรุกเพื่อแก้ไขปัญหาเร่งด่วนด้านเศรษฐกิจของประเทศ

จากเหตุผลข้างต้นกล่าวได้ว่า ระบำนาฏยประดิษฐ์เป็นผลงานของนักศึกษาและคณาจารย์ในสถาบันราชภัฏภาคใต้ 5 แห่ง ประกอบด้วย สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช สถาบันราชภัฏภูเก็ต สถาบันราชภัฏสงขลา สถาบันราชภัฏยะลา และสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี มีเนื้อหาสอดคล้องกับวิถีชีวิตในท้องถิ่น ขนบธรรมเนียมประเพณี รวมทั้งมีบทบาทหน้าที่สนองต่อการเรียนการสอน ยังมีหน้าที่รับใช้สังคมในวาระต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถาบัน ระดับท้องถิ่นรวมถึงระดับชาติ จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาวิธีดำเนินการ รูปแบบของการแสดง ระบำนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา สร้างสรรค์ระบำนาฏยประดิษฐ์ในโอกาสต่อไป

ระบำภูเกิดธรรมชาติเขื่อนหาวาเพลิน สถาบันราชภัฏภูเก็ต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา

1. วิวัฒนาการของระบำนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้
2. แนวคิดและองค์ประกอบของระบำนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้
3. แนวทางการพัฒนาระบำนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้

วิธีดำเนินการ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เอกสาร ตำรา วารสาร บทความทางวิชาการ หนังสือที่เขียนโดยผู้เชี่ยวชาญการแสดง ศิลปินพหุ วิทยานิพนธ์ ผลงานการประดิษฐ์ท่ารำของสถาบันราชภัฏภาคใต้ 5 แห่ง จำนวน 40 รายการ

กลุ่มตัวอย่าง

ดำเนินการสุ่มตัวอย่างดังนี้ คือ

1. อาจารย์สถาบันราชภัฏภาคใต้ หัวหน้าภาควิชาหรือประธานโปรแกรมวิชา สังกัดภาควิชานาฏศิลป์หรือโปรแกรมนาฏศิลป์และการละคร ซึ่งมีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 15 ปี จำนวน 5 คน
2. อาจารย์ผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์ในสถาบันอุดมศึกษา มัธยมศึกษาและประถมศึกษา ซึ่งมีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 15 คน โดยคัดเลือก 5 จังหวัดภาคใต้ที่ตั้งสถาบันราชภัฏ

3. ศิลปินการแสดงพื้นบ้านภาคใต้ มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 5 คน โดยคัดเลือกจากศิลปินด้านดนตรีและด้านการแสดงในจังหวัดภาคใต้

4. ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการแสดง มีธุรกิจรับจัดการแสดง ให้เช่าชุดการแสดง สอนการแสดงเป็นชุด ๆ มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 5 คน โดยการคัดเลือกจากจังหวัดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว คือจังหวัดภูเก็ตและจังหวัดสงขลา

เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แบบสำรวจเอกสาร
2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

วิธีการสร้างเครื่องมือ

ดำเนินการสร้างเครื่องมือดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความทางวิชาการ งานวิจัย หนังสือที่เขียนโดยผู้เชี่ยวชาญ
2. สร้างแบบสำรวจเอกสาร ซึ่งมีลักษณะดังนี้

แบบสำรวจเอกสาร มีลักษณะเป็นข้อคำถาม เพื่อสำรวจผลงานระบำนาฏประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ของนักศึกษาและอาจารย์ โดยผู้ตอบข้อคำถามมีตำแหน่งบริหารเป็น

ระบำไท่เก็กสั้นคู่ สถาบันราชภัฏสงขลา

ระบำปาเต๊ะ สถาบันราชภัฏยะลา

หัวหน้าภาควิชาหรือประธานโปรแกรมวิชา
เป็นข้อมูลนำมาประกอบการวิจัย

3. สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมี
โครงสร้างซึ่งมีลักษณะดังนี้

แบบสัมภาษณ์มีลักษณะเป็นข้อ
คำถาม ซึ่งเรียบเรียงขึ้นโดยยึด
วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อนำไป
สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งประกอบด้วย
อาจารย์ผู้สอนนาฏศิลป์ไทยในสถาบัน
ราชภัฏภาคใต้ ศิลปินพื้นบ้านภาคใต้ ผู้
เชี่ยวชาญด้านจัดการแสดงและอาจารย์ผู้
สอนนาฏศิลป์ไทยในระดับอุดมศึกษา
มัธยมศึกษาและประถม

การตรวจสอบเครื่องมือ

การตรวจสอบเครื่องมือ ได้ดำเนินการดังนี้

1. นำเครื่องมือแบบสำรวจเอกสารและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง
ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบจำนวน 5 ท่าน
2. ปรับปรุงแก้ไขแบบสำรวจเอกสารและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง
ตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

ระบำอวโลกิตศวร สถาบันราชภัฏสงขลา

ระบำสไบแพร สถาบันราชภัฏยะลา

การรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. นำแบบสำรวจเอกสารที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ให้อาจารย์ในสถาบันราชภัฏภาคใต้ แห่งซึ่งประกอบด้วย สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช สถาบันราชภัฏภูเก็ต สถาบันราชภัฏสงขลา สถาบันราชภัฏยะลาและสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานีตอบแบบสำรวจ เอกสาร โดยได้กำหนดขอบเขตของระบำนานาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ที่ประดิษฐ์ขึ้น โดยคณาจารย์หรือนักศึกษา ระบอดังกล่าวได้ประดิษฐ์ขึ้นประกอบการเรียนการสอน ซึ่งผ่านการนำเสนอคณะกรรมการภาควิชาหรือโปรแกรมวิชาและได้บันทึกไว้เป็น เอกสารศิลปนิพนธ์และวิทยานิพนธ์ หรือผลงานของคณาจารย์ที่ประดิษฐ์ขึ้นแสดงใน โอกาสสำคัญๆ ผลงานทั้งลักษณะ ได้นำออกแสดงต่อสาธารณชนและเป็นที่ยอมรับ ในภาคใต้ ที่ประดิษฐ์ขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522 - 2542

รวบรวมเอกสารศิลปนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ หรือผลงานระบำนานาฏยประดิษฐ์ รวมทั้งเทพเพลง วิดีทัศน์ ตามขอบเขตที่ใช้ จำนวน 40 ชุดนำแบบสัมภาษณ์แบบมี โครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งผ่านการตรวจสอบของผู้ทรงคุณวุฒิ สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ด้าน วิวัฒนาการของระบำนานาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ แนวคิดและองค์ประกอบของระบำ รวมทั้งแนวทางการพัฒนาระบำนานาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ โดยใช้ค่าสถิติร้อยละ

ระบำชนไก่ สถาบันราชภัฏสงขลา

การเสนอผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำข้อมูลในส่วนต่าง ๆ มาตรวจสอบเพื่อวิเคราะห์ สรุปผล และเสนอผลวิจัย เป็นการนำเสนอข้อมูลในเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยสรุปได้ดังต่อไปนี้

วิวัฒนาการของระบำนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ การแสดงพื้นบ้านภาคใต้ประกอบด้วย การแสดงที่นิยมกลุ่มไทยพุทธ ได้แก่ โนรา หนังตะลุง กลุ่มไทยมุสลิม ได้แก่ ร่องเง็ง ชัมเป็ง ดาระและลิละ กลุ่มชาวไทยเชื้อสายจีน ได้แก่ จ๊วและไทเก๊ก สถาบันราชภัฏสงขลาเป็นสถาบันแห่งแรกที่เปิดสอนวิชาเอกนาฏศิลป์ ระดับปริญญาตรี ครุศาสตร์บัณฑิต ด้านการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรได้กำหนดให้คิดประดิษฐ์ท่ารำ โดยการนำเอาวิถีชีวิต อาชีพต่าง ๆ ของคนในภาคใต้ รวมทั้งศิลปวัฒนธรรมกลุ่มไทยพุทธ ไทยมุสลิม มาเป็นแนวคิดในการประดิษฐ์ท่ารำ โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามและดำเนินการสร้างผลงานตามหลักวิชาการ ในระยะต่อมาเมื่อสถาบันราชภัฏอื่นๆ ในภาคใต้ได้เปิดสอนวิชาเอกนาฏศิลป์ แนวคิดมีความหลากหลายมากขึ้น เช่น ด้านการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมไทยพุทธ ไทยมุสลิมและไทยเชื้อสายจีน ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ด้านกีฬาพื้นบ้านและด้านจิตรกรรมประติมากรรม การเผยแพร่และการสืบทอด มีการนำระบำนาฏยประดิษฐ์ไปแสดงทั้งภายในและภายนอกสถาบัน รวมทั้งการแสดงมหกรรมวัฒนธรรมพื้นบ้านนานาชาติซึ่งจัดขึ้นตามภูมิภาคต่างๆ หมุนเวียนกันไป การเป็นตัวแทนของประเทศไปร่วมแสดง ณ ประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียง ส่วนการสืบทอดได้มีการบันทึกไว้เป็นเอกสารรูปเล่มและวีดิทัศน์ ระบำนาฏยประดิษฐ์มีการพัฒนารูปแบบการแสดงค่อนข้างน้อย ดนตรีที่ใช้มักจะมี 2 กลุ่ม คือ กลุ่มไทยพุทธและไทยมุสลิม ส่วนการแต่งกายมีการพัฒนาค่อนข้างมาก โดยเฉพาะเครื่องประดับหุหรามากขึ้น ด้าน

ปัญหาและอุปสรรค ชาวผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีในสถาบันบางสถาบันใช้ศิลปินพื้นบ้านมาบรรเลงประกอบการแสดง

แนวคิดและองค์ประกอบระบำนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ แนวคิดที่นำมาประดิษฐ์ระบำมีด้านการแสดงที่สืบเนื่องมาจากศิลปะ การแสดงที่สืบเนื่องมาจากวัฒนธรรมไทยพุทธ ไทยมุสลิมและไทยเชื้อสายจีน การส่งเสริมการท่องเที่ยว การผสมผสานการแสดงพื้นบ้านภาคใต้ กีฬาพื้นบ้านและจิตกรรม ประติมากรรม วิธีแสดงมีวิธีการเสนอรูปแบบ 6 รูปแบบ คือ การแสดงที่นำเสนอการเลียนแบบการประกอบอาชีพ การแสดงที่มีลักษณะการรำการเต้นตามแบบไทยมุสลิม การแสดงที่เลียนแบบอิริยาบถของนางกนิษฐ นางเงือก สัตว์ปีก ภาพวาดฝาผนัง รูปปั้น ประติมากรรม การแสดงที่ถืออุปกรณ์ประกอบการรำรำ การแสดงที่นำเสนอรูปแบบขบวนแห่ และการแสดงที่นำเสนอการผสมผสานของกลุ่มคนในชุมชน ด้านการแปรแถวมีการแปรแถวที่หลากหลายโดยนำรูปแบบการแสดงนาฏศิลป์ตะวันตกมาประยุกต์ผสมผสาน ดนตรีและเพลงประกอบมีดนตรีและเพลงแบบดนตรีพื้นบ้านโนราห์หนังตะลุง วงดนตรีร้องเงิง วงปี่พาทย์ วงดนตรีสากล และการนำเพลงไทยยอดนิยมมาติดต่อ บทเพลงมักจะเป็นเพลงพื้นเมืองไม่ปรากฏชื่อ บรรเลงโดยใช้ความจำของศิลปิน การแต่งกายแบบไทยพุทธ ไทยมุสลิม ไทยเชื้อสายจีนและเลียนแบบสิ่งต่างๆ ตามแนวคิดของการแสดงแต่ละชุด อุปกรณ์ประกอบการแสดงมักเป็นภาชนะที่ใช้ประกอบอาชีพต่าง ๆ หรืออุปกรณ์ประกอบความเชื่อและอุปกรณ์ที่นำมาเพื่อทำให้การแสดงมีความสวยงามมากขึ้น

แนวทางการพัฒนาระบำนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ ด้านต่าง ๆ ดังนี้ ด้านการนำเอกลักษณ์พื้นบ้านภาคใต้ คงเน้นด้านอาชีพด้านศิลปวัฒนธรรมประเพณีแต่ละท้องถิ่นเพื่อสนองนโยบายของรัฐบาล หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ และการอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิม ประเพณีความเป็นอยู่ในภาคใต้ตอนล่าง เพื่อสร้างภาพพจน์ที่ดีให้กับภาคใต้ รวมทั้งด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวซึ่งเป็นจุดขายของประเทศในการเพิ่มรายได้ รูปแบบวิถีคิดค้นควรสนับสนุนการทำงานเป็นกลุ่มเพื่อระดมความคิด รูปแบบการแสดงควรพัฒนาด้านการนำเสนอให้มีการเก็บข้อมูลภาคสนาม มีความปราณีตในการรำหรือให้เห็นขั้นตอนและวิธีการทำอาชีพนั้นๆ ที่ชัดเจน อาจนำวิธีการแสดงแบบเก่าประยุกต์เข้ากับการแสดงสมัยใหม่ มีการนำเทคนิคใหม่ ๆ เข้าผสม ดนตรีพื้นเมืองอาจจะประสมวงใหม่เพื่อนำไปแสดงในโอกาสต่างๆ ได้มากขึ้น อัตราจังหวะเพลงควรมีทั้ง 2 ชั้นและชั้นเดียว เครื่องแต่งกายให้เหมาะสมกับแนวคิดของระบำเอกลักษณ์ของท้องถิ่น สวยงาม ไม่ควรมากเกินไป สามารถแสดงออกได้อย่างแคล่วคล่อง การสืบทอดควรจัดแสดงทั้งภายในและภายนอกสถาบัน จัดอบรมให้กลุ่มสนใจพร้อมเอกสาร สื่อ วิดีทัศน์ เพื่อให้ตรงกับต้นแบบของระบำ จัดการประกวดจัดการแสดงในโอกาสต่างๆ เวทีกลางของชุมชน งานวัฒนธรรมระดับภูมิภาคระดับชาติและระดับนานาชาติ ส่วนการเผยแพร่ควรมีเอกสารข้อมูลระดับสถาบัน ศูนย์วัฒนธรรมประจำอำเภอ ประจำจังหวัด ด้านปัญหาและอุปสรรค ด้านงบประมาณขาดงบประมาณในการดำเนินการเก็บข้อมูลทั้งการสร้างเครื่องแต่งกายซึ่งมีค่าใช้จ่าย

ค่อนข้างสูง ด้านประสบการณ์ของผู้ประดิษฐ์ทำร่ำ ด้านดนตรีประกอบการแสดง รวมทั้งบางหน่วยงานนำผลงานไปเผยแพร่ โดยไม่ได้กล่าวถึงที่มาของการแสดง ชุดนั้น ๆ จึงควรมีการจดลิขสิทธิ์เป็นมรดกทรัพย์สินทางปัญญา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรสนับสนุนให้มีการประดิษฐ์ระบำนาฏยประดิษฐ์ในสถาบันการศึกษาในระดับต่าง ๆ
2. ควรมีการศึกษาวิจัยระบำนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านระดับอุดมศึกษาภาคใต้
3. หน่วยงานภาครัฐและเอกชนควรสนับสนุนด้านงบประมาณในการศึกษาค้นคว้า รวมทั้งการสร้างสรรค์ผลงาน

บรรณานุกรม

- พฤทธิ์ คุณเศรษฐศิริ. ศิลปะการแสดงของไทยในสังคมโลกหลังสมัยใหม่ สถาบันวิจัยศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 3, 2 (มกราคม - มิถุนายน 2545) 6.
- แผนปฏิบัติการ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏ, ม.ป.ป.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม. งานมหกรรมวัฒนธรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 17 มหัตถจริยวัฒนธรรมลุ่มน้ำโขง จังหวัดหนองคาย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา กรมศาสนา, 2546.
- สุรีย์ บุญญานพวงศ์. ผลกระทบจากการส่งเสริมการท่องเที่ยว : ศึกษากรณีจังหวัดแม่ฮ่องสอน. เชียงใหม่ : สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2539.